

K A T A L O G
ZABYTKOWYCH PARKÓW
I KOMPOZYCJI KRAJOBRAZOWYCH
WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO

P O W I A T
W Ł O S Z C Z O W S K I

część IV

opracowany przez
Politechnikę Krakowską
pod kierownictwem naukowym
doc. dr hab.
Janusza Bogdanowskiego

K A T A L O G

ZABYTKOWYCH PARKÓW

I KOMPOZYCJI KRAJOBRAZOWYCH

WOJ. KIELECKIEGO

powiat WŁOSZCZOWSKI

cz. IV

Niniejsze opracowanie pow. włoszczowskiego zostało ułożone w porządku alfabetycznym i obejmuje następujące miejscowości:

- a ✓ 1. Siedliska ✓ *SLA*.
- b ✓ 2. Secemin ✓ *SM*.
- c ✓ 3. Szczekociny ✓ *SC*.
- d ✓ 4. Stanowiska ✓
- e ✓ 5. Tęgobórz ✓ *TE*.
- f ✓ 6. Turzyn ✓ *TE*.
- g ✓ 7. Witów ✓ *TE*.
- h ✓ 8. Włoszczowa ✓ *SM*.
- i ✓ 9. Wola Śwodzińska ✓ *SM*.
- j ✓ 10. Wygiełzów ✓ *SC*.
- k 11. Zawada *SC*.

egzemplarz . 2 .

POLITECHNIKA KRAKOWSKA
Wydział Architektury
Instytut Urbanistyki i Planowania Przestrzennego
Kraków, ul. Warszawska 24

K A T A L O G

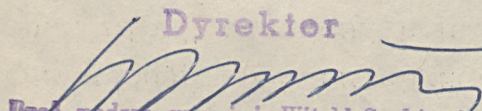
ZABYTKOWYCH PARKÓW I KOMPOZYCJI KRAJOBRAZOWYCH

Województwa Kieleckiego

POWIAT : WŁOSZCZOWSKI

C Z E S C - VI.

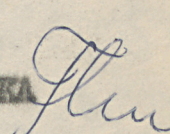
Dyrektor


Prof. nadzw. mgr inż. Witold Cęckiewicz

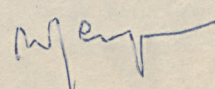
KIEROWNICTWO NAUKOWE


doc. dr hab arch. Janusz BOGDANOWSKI

Opracowała :

mgr arch. Iudmiła FLAKOROWSKA 

Współpraca :

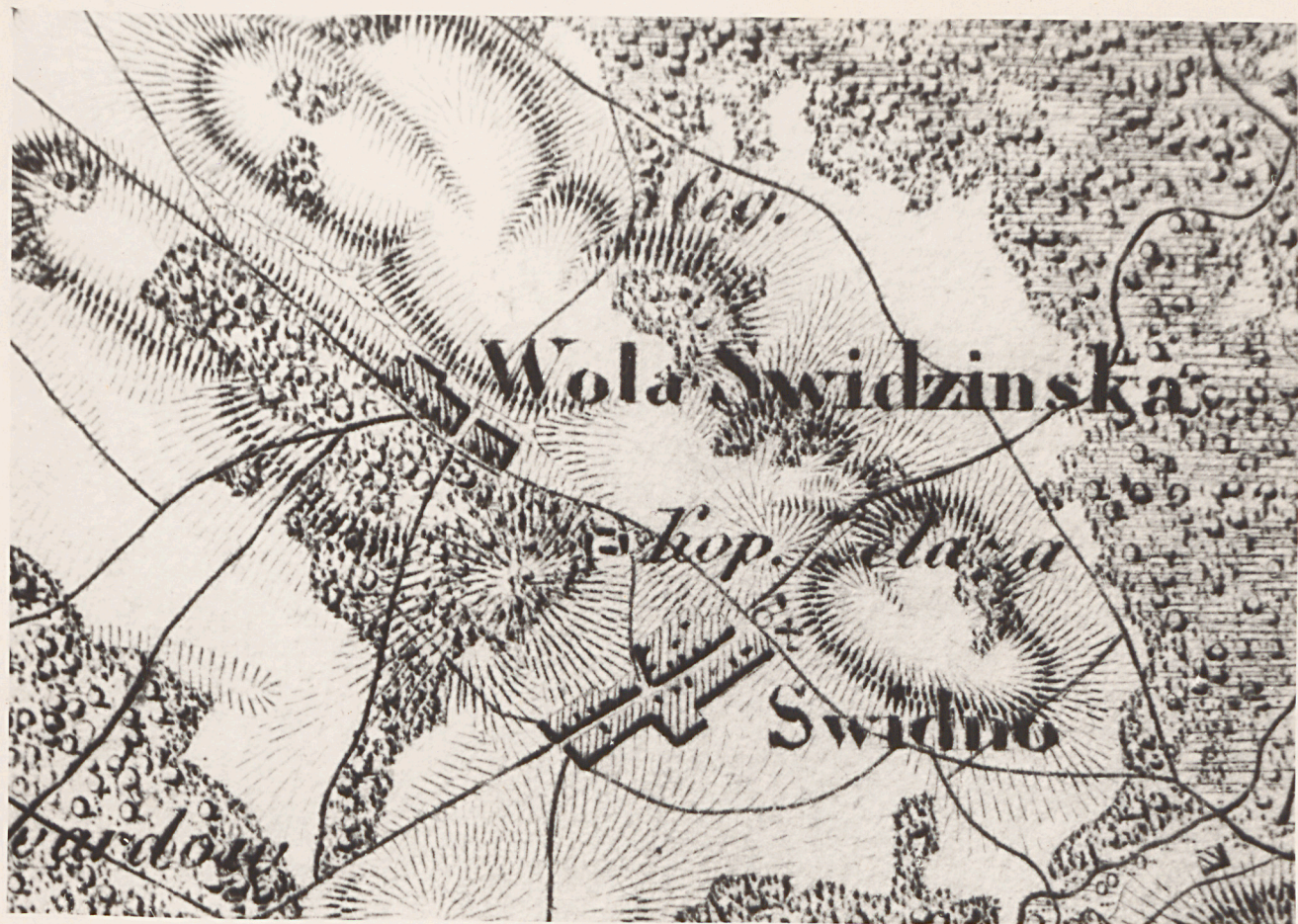
mgr Wanda GRAGA 

Kraków 1970 r.

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nr inw. 607

WOLA SWIDZIŃSKA



SYTUACJA - Fragment Topograficznej Karty
Królestwa Polskiego 1839

WOLA SWIDZIŃSKA

powiat : Włoszczowa
założenie pofolwarczne
użytkownik : Zarząd Lasów
Państwowych

Wola Swidzińska położona jest w odległości 12 km na południowy - wschód od Włoszczowy przy głównej drodze z Krasocina do Oleszna, 2 km na południowy - wschód od Oleszna

Wieś znajduje się w paśmie wzgórz Przedborsko - Małogoskich, na ich południowo zachodnim skłonie rozciąga się równolegle do warstwic. Główna droga prowadząca przez wieś, dzieli okolicę na dwie części pod względem pokrycia : na południowy zachód od drogi a zarazem od wsi są lasy a na północny wschód pola uprawne.

Założenie składa się z :

- dworu / połowa XIX wieku / z zabytkowym zespołem drzew
- dziedzina gospodarczego z zabudowaniami

I. Dane historyczne.

2 połowa XIV w. /?/ - do parafii Chotów należały wsie :

Chotów, Oleszno, Wola Oleszyńska,
Swidno i Motyczno

1540 r

- wieś wymieniona pod nazwą Woli Olesznowskiej należy do parafii Chotów, jest własnością podagową Zofii Szafrancowej, kasztelanowej wiślickiej

XVI wiek

- występuje nazwa Wola Oleszeńska

1627 r

- właściciele całej majątności - Oleszno, Wola, Swidno, Lasocin, Chotów Krasocin, Mieczyn - Wojciech i Jakub

Szypowscy, sprzedają ją Mikołajowi Szyszkowskiemu

- 1724 r - m.in. Wola przechodzi w ręce Marianny Dębekiej z domu Podoskiej
- 1733 r - wieś jest w dobrach Antoniego z Lubrańca Dębskiego
- 1751 r - Zofia z Podoskich, córka Jana odstępuje m.in. Wolę Andrzejowi Niemojewskiemu
- 1777 r - umiera bezpotomnie Andrzej Niemojewski
- 1827 r - w osadzie znajduje się sześć domów
- 1839 r - folwark w miejscu obecnego założenia, łączył się ze zwartą zabudową wsi
- połowa XIX w /?/ - budowa dworu na starszych pozostałościach
- 1948 r - odnowienie dworu

Dane według :

- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, Warszawa 1890 - 1902
- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce T III. woj. kieleckie powiat włoszczowa 1966
- J. Wiśniewski, Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w powiecie włoszczowskim. Marjówka Opoczyńska 1932
- Topograficzna Karta Królestwa Polskiego 1839

II. Opis stanu obecnego.

1. Położenie i ogólny układ kompozycyjny

Założenie znajduje się w północnym skraju wsi, przy głównej drodze, na terenie prawie płaskim, lekko opadającym ku północnemu zachodowi.

Po przeciwnej stronie drogi, na południowy zachód od kompozycji i powyżej niej, usytuowany jest budynek, zapewne służący niegdyś jako oficyna dworska.

Zespół podworski, w planie jest wieloboczny, wydłużony po linii północny zachód - południowy wschód. Od południowego zachodu opiera się o drogę, od północnego zachodu i południowego wschodu o sąsiednie zagrody a od północnego wschodu o kanał za którym są łąki, sady i uprawy.

2. Opis elementów układu

Centralnie położony dwór jest murowany, symetryczny z dobudówką dziewiętnastowieczną od strony południowo - wschodniej i z dwoma portykami na krótkiej osi. Oś kompozycyjna podkreślona jest także drzewami umieszczonymi przy północno zachodniej fasadzie dworu, zarysem wjazdu wokół okrągłego klombu i stojącym na jego środku modrzewiem. Zamknięciem ozdobnej części założenia od północnego zachodu i północy stanowią piękne okazy pojedynczych drzew : lipy, jaworu i klonu. Kompozycję uzupełnia na zachód od dworu modrzew i brzoza wraz z grupą krzewów.

Południowo zachodnią część założenia zajmuje obecnie: łąka, pastwisko, uprawy i sad a ponadto nieliczne krzewy i drzewa owocowe. Od południowego wschodu ogranicza ją szpaler drzew a od północnego wschodu krzewów.

Część północna układu to dziedziniec gospodarczy z zabudowaniami, wzdłuż których od strony północno wschodniej rośnie rząd lip i jesionów.

III. Wstępna analiza stylistyczna i ocena kompozycji

Naturalistyczny układ zachowanych drzew oraz ich wiek, wskazuje na drugą połowę XIX wieku jako czas powstania dzisiejszego założenia, być może, na miejscu wcześniejszej

kompozycji z okresu powstania folwarku czy budowy dworu. W obecnym stanie, przy bardzo małej ilości elementów układu nie można podać oceny stylistycznej. Wartością całości jest zabytkowy budynek dawnego dworu oraz kilka starych drzew.

IV. Wytyczne konserwatorskie

1. Ocena stanu zachowania

Założenie ogólnie zachowane dobrze. Najgorzej utrzymane jest w części południowej i południowo wschodniej. W bardzo złym stanie technicznym jest budynek dworu. Zaniedbana jest również część gospodarcza. Partery są prawie zupełnie zatarte a przy ogrodzeniu wzdłuż drogi widoczne są ślady wycięć.

2. Zagrożenia

Największe niebezpieczeństwo w chwili obecnej zagraża budynkowi dworu. Nie remontowany generalnie, popada stopniowo w ruinę. Również otaczająca go zieleń systematycznie traci na wartości / niekontrolowane zarastanie, zbyteczne dosadzanie i wycinanie.

3. Wytyczne badawcze

Ze względu na zachowane walory założenia należałoby wykonać :

- szczegółową inwentaryzację zabytkowych budynków oraz drzew wraz z pomiarem sytuacyjnym
- szczegółowe wytyczne konserwatorskie

4. Wytyczne odnośnie ochrony i zabezpieczenia

- należy objąć ochroną ścisłą część reprezentacyjną a część gospodarczą oraz fragment na południowy zachód od głównej drogi ochroną częściową

5. Wytyczne do adaptacji i konserwacji

- skłonić użytkownika do właściwej opieki nad zespołem
- przeprowadzić generalny remont budynku byłego dworu pod nadzorem konserwatora zabytków
- nie zalieniać układu zieleni do czasu wykonania wytycznych konserwatorskich





Wg stanu z roku 1970

Opracowała :


Mgr Ludmiła Flagorowska

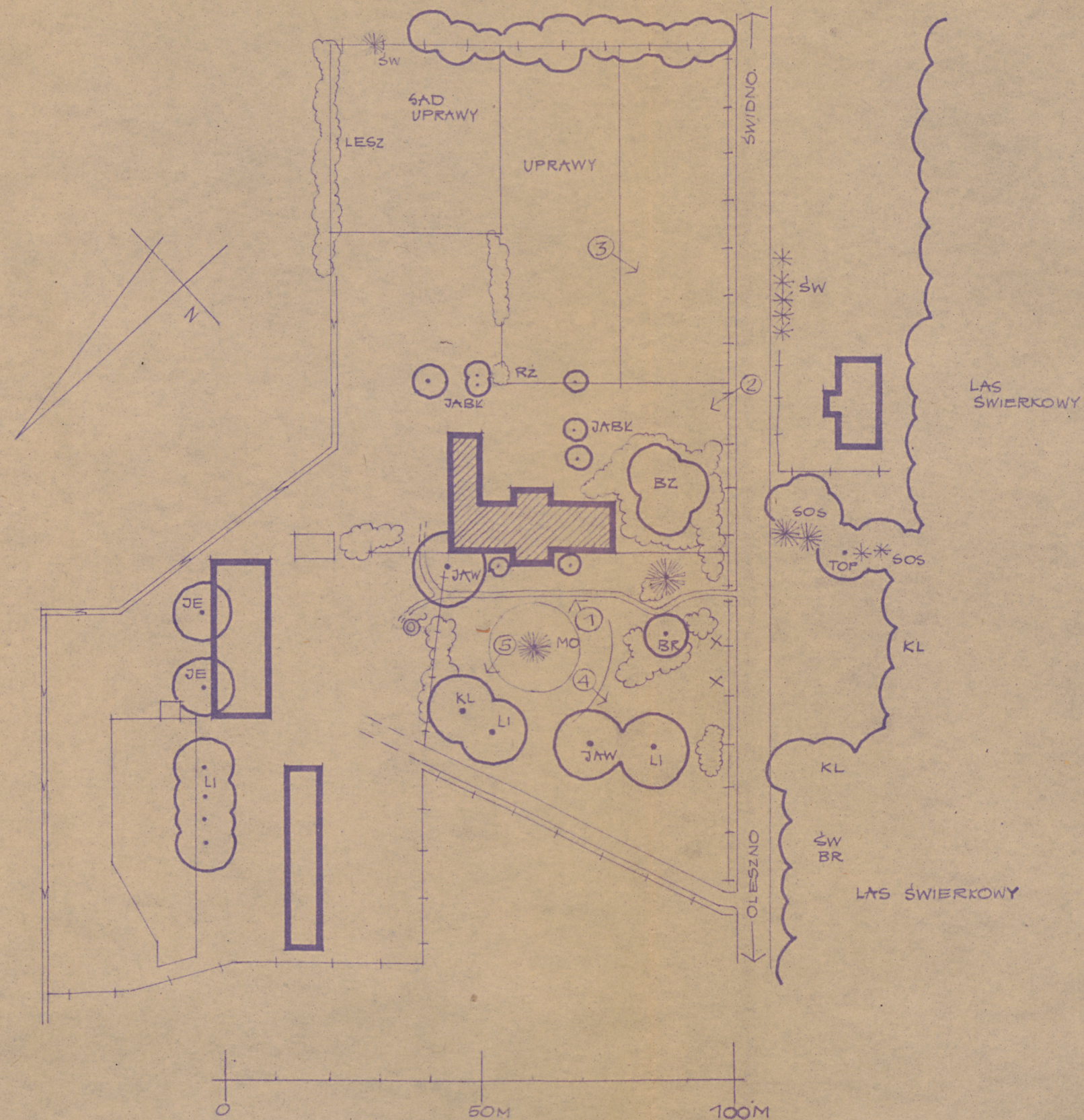
WOLA ŚWIDZIŃSKA I.

ZAŁOŻENIE POŁOWARCZNE

-  ZADRZEWIENIE POJEDYŃCZE I GRUPOWE LIŚCIASTE I SZPIPKOWE KRZEWY
-  ROWY, OGRODZENIA, STUDNIA
-  DROGI, ŚCIEŻKI I ICH ŚLADY
-  ZABUDOWA: DAWNY DWÓR, INNE ZABUDOWANIA

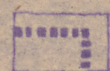
- LI LIPA
- JAW JAWOR
- SOS SOSNA
- JE JESION
- JABŁ JABŁOŃ
- ŚW ŚWIERK
- TOP TOPOLA
- KL KLON
- BR BRZOZA
- MO MODRZEW
- BZ BEZ
- LEŚZ LESZCZYNA
- RZ RÓŻA

-  KIERUNEK I KOLEJNOŚĆ ZDJĘĆ FOTOGRAFICZNYCH

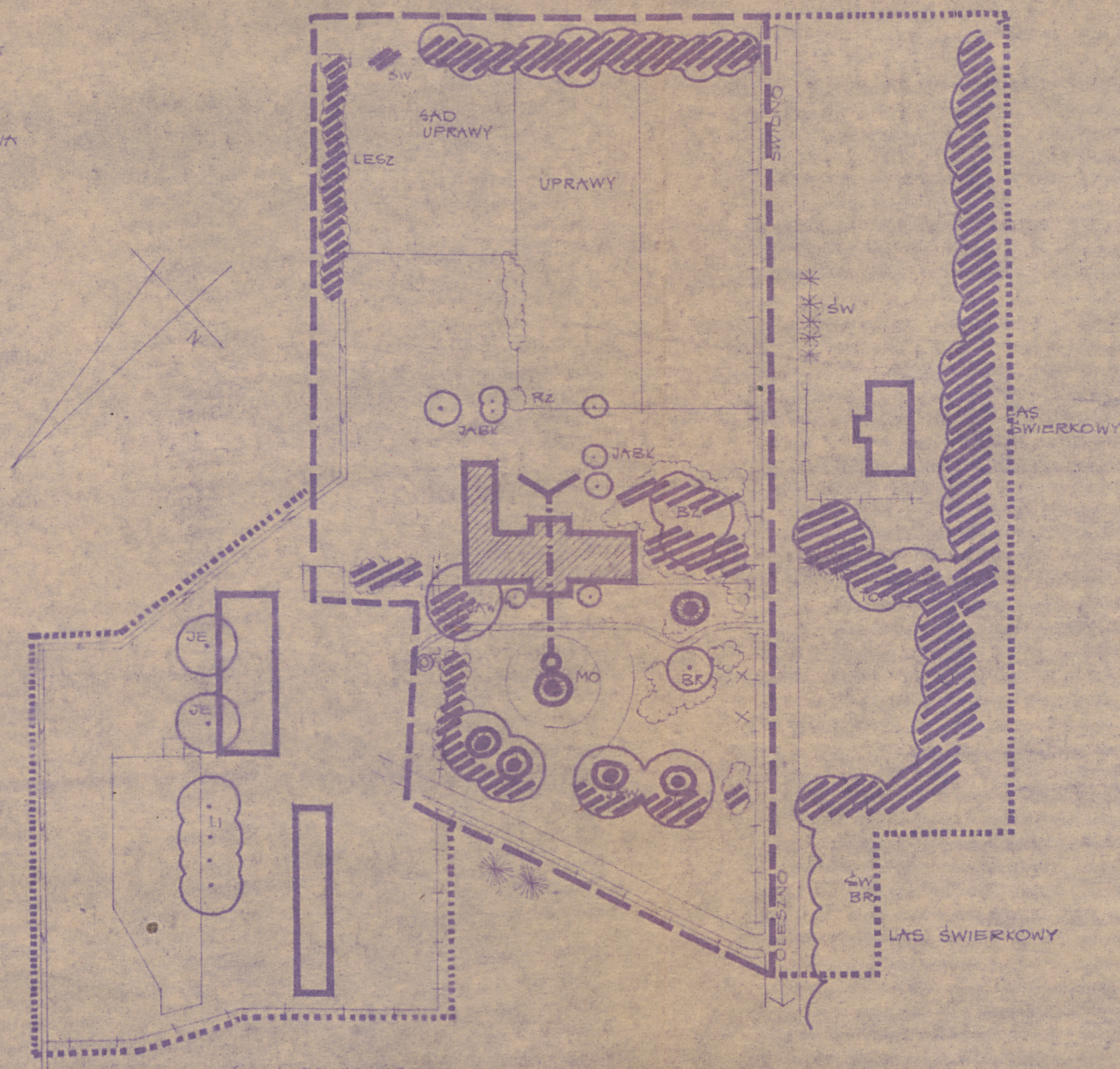




OCHRONA
ŚCISŁA



OCHRONA
CZĘŚCIOWA



SKALA PRZYBLIŻONA



Wg stanu z r. 1970

WOLA ŚWIDZIŃSKA

II

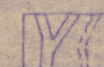
ZAŁOŻENIE POŁOWARCZNE



ZADRZEWIENIE POJEDYŃCZE
I GRUPOWE LIŚCIASTE I SZPILKOWE
KRZEWY



ROWY, OGRODZENIA, STUDNIA



DROGI, ŚCIEŻKI I ICH ŚLADY



ZABUDOWA: DAWNY DWÓR,
INNE ZABUDOWANIA

LI LIPA
JAW JAWOR
GOS GOSNA
JE JESION
JABŁ JABŁOŃ
SW ŚWIERK
TOP TOPOLA
KL KLON
BR BRZOZA
MO MODRZEW
BZ BEZ
LESZ LESZCZYNA
RZ RÓŻA



OS. KOMPOZYCYJNA
JEJ ZAKOŃCZENIE LUB ZANIK



ZARYS WNEŹRZA
KOMPOZYCYJNEGO



DRZEWA WYRÓŻNIAJĄCE
SIĘ W KOMPOZYCJI

WOLA SWIDZIŃSKA



FOT. 1 - widok dworu od północnego zachodu

WOLA SWIDZIŃSKA



FOT. 2 - widok na wnętrze kompozycji od południa

WOLA SWIDZIŃSKA



FOT. 3 - widok z wnętrza kompozycji w kierunku
południowo - zachodnim

WOLA SWIDZIŃSKA



FOT. 4 - fragment zachodniej części kompozycji



FOT. 5 - fragment zachodniej części kompozycji